

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 462

van **ROOSMARIJN BECKERS**

datum: 25 maart 2020

---

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Universitaire Campus Leuven-Limburg (UCLL) - Schrapping lerarenopleiding Latijn

Via het Leuvens studentenblad Veto vernamen we op 24 maart 2020 dat vanaf volgend academiejaar nieuwe studenten in de lerarenopleiding van de UC Leuven-Limburg (UCLL) Latijn niet meer kunnen opnemen als onderwijsvak. Door de beslissing zullen studenten die leraar Latijn willen worden in Brabant of Limburg aangewezen zijn op de opleiding taal- en letterkunde aan de universiteit. De studierichting Latijn zal als studierichting binnen de professionele bachelor leerkracht secundair onderwijs enkel nog aan de Arteveldehogeschool in Gent worden aangeboden. Een paar jaar geleden schafte immers ook de Karel de Grote Hogeschool in Antwerpen de richting al af.

De UCLL nam de beslissing vorige week en haalt voornamelijk economische redenen aan. Volgens programmadirecteur Greet Decin ligt de instroom aan studenten voor Latijn te laag. Ook wordt in het algemeen de geldnood bij hogescholen aangeklaagd. Zo zou de financiering van de hogescholen de voorbije jaren niet evenredig zijn gebeurd met de groeiende aantallen studenten. Lieve Delveau, een van de lectoren Latijn aan de UCLL, reageerde echter dat ze de beslissing onbegrijpelijk vond gezien het lerarentekort in Limburg. Zo meldt ze dat ze zeer vaak gecontacteerd wordt door scholen in de regio met de vraag of ze eventueel nog iemand kan doorsturen om een vacature Latijn in te vullen omdat scholen gewoonweg zelf niemand vinden.

Met het alsmear meer schrappen van Latijn als onderwijsvak binnen de hogescholen, zien we ook een academisering van het leerkrachtenkorps Latijn in de eerste graad. Professionele bachelors secundair onderwijs met Latijn als onderwijsvak komen normaliter in de eerste graad terecht, doch we zien dat hun aantal jaar na jaar slinkt. Een academisch geschoolde leerkracht Latijn daarentegen kan bij uitzondering ook lesgeven in de eerste graad, maar in de praktijk zien we dat deze masters taal- en letterkunde vaak ook in de eerste graad staan. Volgens Greet Decin is dit nu al het geval voor meer dan de helft van de aangestelde leerkrachten Latijn in de eerste graad. Desalniettemin ziet Lieve Delveau nog steeds de meerwaarde van de professionele bachelor Latijn. Volgens haar is de opleiding aan de universiteit heel theoretisch. In de professionele bachelor worden studenten echter heel doelgericht opgeleid met de leerplannen in de hand.

Mijns inziens is het schrappen van de studierichting Latijn aan de UCLL erg betreurenswaardig om twee redenen. Ten eerste is dit nefast vanuit Limburgs perspectief: de onderwijskansen in Limburg zijn immers al ondermaats ten opzichte van de rest van Vlaanderen, zoals begin dit jaar bleek uit het vervolgrapport onderwijskansen

van de provincie Limburg. Ik verwijs hierbij naar de behandeling van dit thema in de commissievergadering van 6 februari 2020 (vraag om uitleg nr. 1036). Het schrappen van deze opleiding met eventueel een extra tekort aan leraren Latijn in Limburg als gevolg zal ook deze problematiek mede verder in de hand werken.

Ten tweede is deze beslissing ook nadelig vanuit het perspectief dat talenstudies in het algemeen opgewaardeerd moeten worden, zoals ook bleek bij de bespreking van de dalende studentenaantallen in alle taalopleidingen van het hoger onderwijs in Vlaanderen tijdens de hoorzitting met het Vlaamse Talenplatform in de commissievergadering van 30 januari 2020. Hierbij klaagde ik reeds de trend aan bij vele instellingen om opleidingen met zogenaamd 'minder nuttige' talen te schrappen. Ik verwees hierbij o.a. ook naar het schrappen van de afstudeerrichting Latijn aan de VUB.

1. Hoe evalueert de minister het hierboven beschreven annuleren van de opleiding Latijn aan de UCLL, alsmede de algemene trend tot rationalisering bij de universiteiten en hogescholen waardoor er geschrapt wordt in zogenaamd 'minder nuttige' talen?
2. Hoe evalueert de minister de hierboven geschetste academisering van het leerkrachtenkorps Latijn in de eerste graad, alsook de opmerkingen over de meerwaarde van de professionele bachelors Latijn?
3. Hoe beoordeelt de minister de opmerkingen die gemaakt worden door UCLL over de onderfinanciering van de lerarenopleiding?
4. Hoe zal de minister ervoor zorgen dat taalopleidingen in het hoger onderwijs weer aantrekkelijk gemaakt worden voor jongeren? Worden eventuele te nemen initiatieven hieromtrent ook doorgetrokken naar zogenaamd 'minder nuttige' talen, zoals klassieke talen?
5. Het lerarentekort wordt in het algemeen nog besproken in de hoorzittingen in de commissie Onderwijs, doch graag had ik specifiek gevraagd hoe de minister er op zal toezien dat ook in de provincie Limburg een voldoende aanbod aan leerkrachten klassieke talen zou zijn? Moet dit, met het oog op de toekomst, beter gemonitord worden door bijvoorbeeld VDAB? Moeten bijvoorbeeld nieuwe stimulansen worden aangeboden om jonge leerkrachten Latijn uit andere provincies richting Limburgse scholen te lokken?
6. Welke eventuele andere initiatieven neemt de minister desgevallend?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 462 van 25 maart 2020

van **ROOSMARIJN BECKERS**

---

1. De hogescholen kunnen autonoom beslissen over hun opleidingsaanbod. Het is zeer begrijpelijk dat zij zich hierin laten leiden door de instroom van studenten. Programmadirecteur, Greet Decin, gaf in Veto te kennen dat er de laatste jaren minder dan 6 studenten per campus startten. Als de educatieve bacheloropleiding van de UCLL beslist om het onderwijsvak Latijn niet meer aan te bieden, dan is dit haar recht. De UCLL werkt wel aan een project met de KU Leuven om de professionele en academische opleidingen Latijn nauwer te laten samenwerken: studenten kunnen dan aan de KU Leuven vakken Latijn volgen, en pedagogische en vakdidactische kennis opdoen aan de UCL. De situatie waarin er slechts aan één hogeschool Latijn aangeboden wordt binnen de educatieve bacheloropleiding, is vermoedelijk slechts tijdelijk. Aan de Arteveldehogeschool volgen 27 studenten Latijn in de professionele bachelor lerarenopleiding.

Of dit er toe zou leiden dat er te weinig leerkrachten Latijn afstuderen in Limburg, is op dit ogenblik echter onduidelijk (zie antwoord op vraag 5). We mogen ook niet vergeten dat Vlaanderen in vergelijking met andere landen niet zo groot is. Gemotiveerde studenten kunnen nog steeds de opleiding aan de Arteveldehogeschool volgen.

2. Als het aanbod aan opleidingen educatieve bachelor in het secundair onderwijs Latijn vermindert, kan dat voor het lesvak Latijn leiden tot een groter aandeel aan masteropleidingen Latijn, afhankelijk ook van de instroom daarvan. Dat voor Latijn en Grieks in de eerste graad ook de masters klassieke talen een vereist bekwaamheidsbewijs hebben is al sinds 1989 ingeschreven in de regelgeving betreffende de bekwaamheidsbewijzen. Deze vakspecifieke masteropleiding geldt hier dan ook al decennialang als een vereist bekwaamheidsbewijs, anders dan voor andere algemene vakken waar enkel de vakspecifieke bachelor in onderwijs secundair onderwijs als vereist bekwaamheidsbewijs geldt. Er is niet bepaald dat de bachelor in onderwijs secundair onderwijs Latijn een meerwaarde zou hebben in de eerste graad, gezien beide diplomaniveaus hier immers op een evenwaardige manier beschouwd worden als een vereist bekwaamheidsbewijs. Beide profielen leveren elk op hun eigen manier de vereiste kwaliteit.
3. De overheidsmiddelen – de werkingsmiddelen – voor het hoger onderwijs worden verdeeld onder de hogescholen en universiteiten op basis van financieringspunten. Deze financieringspunten zijn gebaseerd op verschillende parameters, waarvan de belangrijkste zijn: de studiepunten die studenten opnemen, de verworven credits en de uitgereikte diploma's. Dit heeft tot gevolg dat opleidingen met weinig studenten dan ook minder financieringspunten hebben dan opleidingen met veel studenten, en hierdoor dan ook minder overheidsmiddelen ontvangen. Een bijkomende parameter voor de berekening van de financieringspunten zijn de puntengewichten van de studiegebieden. Ieder opgenomen en verworven studiepoint en uitgereikt diploma wordt vermenigvuldigd met het puntengewicht van het studiegebied, wat voor de professionele bacheloropleidingen ligt tussen 1 en 1,6. Voor de lerarenopleidingen wordt het hoogste puntengewicht toegekend, namelijk 1,6. Concreet betekent dit dat een lerarenopleiding meer middelen ontvangt voor zijn studenten dan gelijk welke

andere opleiding. Een opleiding in het studiegebied handelswetenschappen en bedrijfskunde heeft bijvoorbeeld het puntengewicht 1.

Ik wil hierbij toch benadrukken dat dit het financieringsmechanisme is dat de overheid gebruikt om de middelen te verdelen over de hogeronderwijsinstellingen. De instellingen zelf hebben de autonomie om een eigen intern allocatiemodel uit te werken, waarbij ze bij de verdeling van de binnengekomen middelen hun eigen parameters kunnen hanteren. Zij kunnen bijvoorbeeld zelf beslissen om aan een kleine opleiding meer middelen toe te kennen om ze leefbaar te houden. De instellingen kunnen voor zichzelf strategische en organisatorische keuzes maken. Zo kunnen ze bijvoorbeeld perfect kiezen om de lerarenopleiding zo te organiseren dat studenten telkens een "groot" (vb. Nederlands, wiskunde, Frans, ...) en een "klein" vak (Latijn, biologie...) moeten kiezen. Dat zou het leraren te kort volgens mij ten goede komen alsook de inzet van de middelen voor de hogescholen. De leerkrachten in spé hebben het dan eenvoudiger om aan voldoende lesuren te komen.

De Vlaamse volksvertegenwoordiger klaagt ook de onderfinanciering van de hogescholen in het algemeen aan. Hier wil ik toch meedelen dat de hogescholen jaarlijks bijkomende middelen ontvangen door het mechanisme van de "kliks": als het aantal opgenomen studiepunten voor alle hogescholen samen met 2% of meer toeneemt, dan neemt het variabel onderwijsdeel van de werkingsuitkeringen toe met 2%. Voor de hogescholen blijft dit systeem ook de volgende jaren doorlopen, terwijl dit voor de universiteiten niet het geval zal zijn in het begrotingsjaar 2021. Tevens heb ik tijdens deze legislatuur 20 miljoen euro bijkomende middelen voorzien voor de hogescholen, waarvan reeds 4 miljoen euro toegekend zal worden in 2020.

4. Er is niet zo iets als "minder nuttige" talen. Er zijn talen die meer frequent gebruikt worden, dan anderen. Tot zo ver wil ik in je redenering volgen. Ik wil inzetten op een versterkte aandacht voor talen in alle onderwijsniveaus. Het gaat in de eerste plaats over de kennis van het Nederlands en de kennis van vreemde talen als Frans, Engels en Duits. De klassieke talen verdienen natuurlijk evenzeer aandacht. Zij verdienen daarom zeker een plaats binnen de verschillende studiekeuzemogelijkheden in het secundair onderwijs. Deze talen brengen belangrijke skills met zich mee. Wie Latijn en Grieks volgt traint het geheugen, krijgt studiediscipline, wordt uitgedaagd, ontwikkelt inzicht in grammatica en taal in ruimere zin, oefent retorica, verbeteren hun schrijfvaardigheden, leert gemakkelijker andere talen aan etc.

Daarnaast wil ik het beroep van leraar weer aantrekkelijk maken en de uitstroom uit het lerarenberoep verminderen. Daartoe heb ik in mijn beleidsnota Onderwijs 2019-2024 een reeks specifieke maatregelen opgenomen. Voor vakken waar de tekorten het grootst zijn (waaronder de taalvakken), trek ik zij-instromers aan. Om specifieke profielen aan te trekken zoek ik creatief naar samenwerking met andere sectoren, zet ik in op outplacement richting onderwijs en stimuleer ik LIO-banen (leraren in opleiding), onder meer door ze beter bekend te maken. Daarnaast zal ik een actief beleid voeren om eventuele drempels voor nieuwe zij-instromers versneld weg te werken. Ik maak daarbij werk van een gefaseerde aanpak voor de erkenning van de anciënniteit van nieuwe zij-instromers voor knelpuntvakken.

De talenopleidingen zullen in deze acties een bijzondere plaats krijgen, aangezien er in heel wat regio's tekorten blijken te zijn aan leraren voor de taalvakken. De klassieke talen nemen we hierbij zeker mee. Maar, uiteraard focussen we in eerste instantie op de opleidingen waarvoor de tekorten het grootst zijn.

De VDAB publiceert geen cijfers op het niveau van specifieke vakken. Er zijn daarentegen wel cijfers beschikbaar over het aantal werkzoekende leerkrachten en het aantal vacatures in onderwijs en dit per arrondissement. De verhouding tussen het aantal niet werkende werkzoekenden en het aantal openstaande vacatures is de spanningsindicator. Als deze spanningsindicator groot is, verloopt het invullen van de jobs vlotter. Uit de vergelijkingen tussen regio's blijkt dat de spanningsindicator in Limburg meestal vrij hoog is. Zo bedragen de spanningsratio's in de arrondissementen Hasselt, Tongeren en Maaseik respectievelijk 5,3; 7,6 en 10. Ter vergelijking zien we

dat de spanningsratio's in de arrondissementen Antwerpen, Mechelen of Halle-Vilvoorde respectievelijk 3,4; 2,1 en 1,2 bedragen. In die laatste arrondissementen zijn er dus veel minder kandidaten per openstaande vacature beschikbaar. Dat neemt niet weg dat er voor bepaalde vakken en in bepaalde scholen ook in Limburg problemen kunnen zijn om geschikte leerkrachten te vinden.

Bron: <https://www.vdab.be/trendsdoc/beroepen/index.html> (cijfers hebben betrekking op november 2019)

5. Op dit ogenblik bekijken we hoe de acties uit de beleidsnota Onderwijs (zie antwoord op vraag 4) voor de lerarenopleidingen concreet vorm kunnen krijgen. We nemen daarbij alle soorten lerarenopleidingen mee en zorgen er zeker voor dat ze de plaats krijgen die ze verdienen. De bedoeling is dat alles doordacht uitgewerkt wordt en dat elke actie effectief blijkt. Dat vraagt wat tijd. Als blijkt dat er specifieke initiatieven voor de leerkrachten in de klassieke talen nodig zijn, dan zullen deze ook meegenomen worden.